

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 314/2020-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 42/2019 zo 4. decembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tost 42/2019 zo 4. decembra 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je spolu s ďalšími obvinenými od 29. mája 2019 väzobne stíhaný pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a iné trestné činy, ktorých sa mali dopustiť v podstate na tom skutkovom základe, že obvinení [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako bývali príslušníci Policajného zboru, sťažovateľ ako aktívny príslušník Colného kriminálneho úradu Bratislava a obvinený [REDAKOVANÉ] ako príslušník Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry Západ mali byť činní pre zločineckú skupinu nazývanú „Dunčovci“, a to tak, že mali využívať svoje kontakty a skúsenosti na získavanie informácií z policajného prostredia, pričom si mali byť vedomí, že tieto sú odovzdávané členom zločineckej skupiny.

V tejto trestnej veci podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku, pracovisku Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) návrh na predĺženie lehoty väzby do 29. júla 2020 z dôvodu, že pre obťažnosť veci nie je možné skončiť trestné stíhanie v lehote trvania väzby

a prepustením obvinených na slobodu hrozí, že dosiahnutie účelu trestného konania bude zmarené.

O tomto návrhu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa a ostatných obvinených rozhodol špecializovaný súd uznesením sp. zn. 2 Tp 19/2019 z 27. novembra 2019 tak, že lehotu väzby sťažovateľa a ostatných obvinených predĺžil do 29. mája 2020 s tým, že u všetkých obvinených vrátane sťažovateľa konštatoval dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu obvinených vrátane sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Proti predmetnému uzneseniu špecializovaného súdu podali sťažnosti prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry, ako aj obvinení vrátane sťažovateľa, o ktorých najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením sp. zn. 3 Tost 42/2019 zo 4. decembra 2019 tak, že podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku predmetné uznesenie špecializovaného súdu zrušil, podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku lehotu väzby sťažovateľa a ostatných obvinených predĺžil do 29. júla 2020 s tým, že u všetkých obvinených vrátane sťažovateľa konštatoval dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu obvinených vrátane sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka a podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosti obvinených vrátane sťažovateľa ako nedôvodné zamietol.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti rozdelil dôvody podania ústavnej sťažnosti do troch častí, ktoré možno v podstatnom zhrnúť takto:

a) K namietanému porušeniu základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. práv podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru došlo podľa názoru sťažovateľa tým, že mu vyšetrovateľom nebolo umožnené nazrieť do vyšetrovacieho spisu, pričom najvyšší súd sa v súvislosti s touto námietkou sťažovateľa stotožnil s konštatovaním prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry o riadnom rešpektovaní práva sťažovateľa, resp. jeho obhajcu nahliadať do spisov a zároveň najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ ani formálne nevyužil možnosť podľa § 210 Trestného poriadku, t. j. právo požiadať prokurátora o preskúmanie postupu policajta, a tým najvyšší súd podľa názoru

sťažovateľa sám porušil základné právo sťažovateľa na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru.

b) K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. práv podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru došlo podľa názoru sťažovateľa tým, že mu nebolo umožnené vypovedať vo svoj prospech, keďže napriek žiadosti o zbavenie mlčanlivosti dosiaľ nebol zbavený zákonnej povinnosti mlčanlivosti.

c) K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru došlo podľa názoru sťažovateľa tým, že v jeho trestnej veci dochádza k priedahom, orgány činné v trestnom konaní nevykonali potrebné dokazovanie, čím priedahy vo vyšetrovaní vystupňovali, čo podľa názoru sťažovateľa malo byť už samo osebe dôvodom, aby najvyšší súd napadnutým uznesením nepredĺžil väzbu sťažovateľa. Sťažovateľ zároveň namieta, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je arbitrárne, keďže sa v ňom najvyšší súd náležite nevysporiadal ani s relevantnou judikatúrou ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v zmysle ktorej majú orgány činné v trestnom konaní vo väzobných veciach vykonávať vyšetrovanie a zabezpečovanie dôkazov urýchlene a s osobitnou starostlivosťou.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva [redacted] zaručené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva zaručené v čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 42/2019 zo dňa 04.12.2019 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 42/2019 zo dňa 04.12.2019 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi [redacted] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 375.24,- eur. ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet advokáta

do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky a to za dva úkony právnej služby: príprava a prevzatie zastúpenia a písomné podanie na súd. Jeden úkon právnej služby: 177,- eur a režijný paušál: 10,62,- eur podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

St'azovateľom označené referenčné právne normy

11. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy sa osobná sloboda zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

14. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom:

- a) zákonné pozbavenie slobody osoby po odsúdení príslušným súdom;
- b) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody z dôvodu nesplnenia rozhodnutia vydaného súdom v súlade so zákonom alebo s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti stanovenej zákonom;
- c) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní;
- d) pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia za účelom výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán;
- e) zákonné pozbavenie slobody osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;
- f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní.

15. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

17. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

- b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

18. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľovo podanie je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

19. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 42/2019 zo 4. decembra 2019, a to:

a) práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, ku ktorého porušeniu malo dôjsť tým, že sťažovateľovi nebolo umožnené nazrieť do vyšetrovacieho spisu;

b) základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, ku ktorých porušeniu malo dôjsť tým, že sťažovateľovi nebolo umožnené vypovedať vo svoj prospech;

c) práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru, ku ktorého porušeniu malo dôjsť tým, že v sťažovateľovej trestnej veci dochádza k prierahom v konaní, čo vylučuje predĺženie lehoty väzby sťažovateľa.

20. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

21. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné

odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

22. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. 59/2019).

III.1 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. práv sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

23. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. práv sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) dohovoru, ku ktorých porušeniu malo dôjsť tým, že sťažovateľovi nebolo umožnené nazrieť do vyšetrovacieho spisu, resp. tým, že sťažovateľovi nebolo umožnené vypovedať vo svoj prospech, ústavný súd pripomína, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rozhodnutím o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (základné právo na súdnu a inú právnu ochranu, právo na spravodlivý proces), keďže túto

oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru (m. m. III. ÚS 622/2016, II. ÚS 24/2020).

24. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktorým bola lehota jeho väzby predĺžená, ústavný súd pripomína, že v súvislosti so vzťahom medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy týkajúcimi sa špecificky základného práva na osobnú slobodu ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy (analogicky napr. III. ÚS 68/08, III. ÚS 383/09, III. ÚS 54/2017, I. ÚS 107/2019 a iné).

Obdobne vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktorým bola lehota jeho väzby predĺžená, ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním nemôže dôjsť k porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax EŠLP, podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok EŠLP de Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, AČ. 12, bod 65, bod 67, bod 71 – bod 77 etc.).

25. Okrem skutočností uvedených v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia absencia vzájomnej príčinnej súvislosti vylučuje taktiež možnosť, aby namietaným uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na obhajobu. Uvedené základné právo podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. právo podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru nemôže byť v konečnom dôsledku

porušené namietaným uznesením najvyššieho súdu. Všeobecný súd sa totiž pri rozhodovaní o väzbe nezameriava na hodnotenie viny obvineného, obhajoby obvineného, okolností jeho zatknutia alebo dôkazov spôsobom upraveným v § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Súd pri rozhodovaní o väzbe skúma iba to, či sú splnené materiálne a formálne podmienky väzby predstavujúce základné väzobné podmienky, ktorých existencia musí byť daná pri vzatí obvineného do väzby, ako aj pri celom jej ďalšom trvaní (II. ÚS 24/2020).

26. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. práv sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 42/2019 zo 4. decembra 2019 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

27. Článok 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby pozbavenie osobnej slobody bolo zákonné a v súlade s konaním ustanoveným zákonom, pričom dohovor tu priamo odkazuje na vnútroštátne právo a upravuje povinnosť dodržiavať hmotné aj procesné právne normy a taktiež povinnosť, aby každé pozbavenie osobnej slobody bolo zároveň v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou (k tomu pozri okrem judikatúry ESĽP uvedenej v bode 24 aj *Bozano v. Francúzsko*, č. 9990/82, rozsudok ESĽP z 18. 12. 1986, bod 54; *Benham v. Veľká Británia*, č. 19380/92, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 10. 6. 1996, bod 40; z novšej judikatúry *Stanev v. Bulharsko*, č. 36760/06, rozsudok Veľkej komory ESĽP zo 17. 1. 2012, bod 143; *L. M. v. Slovinsko*, č. 32863/05, rozsudok ESĽP z 12. 6. 2014, bod 121).

28. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namieta porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru bez toho, aby špecifikoval, ktoré konkrétne porušenie práva podľa čl. 5

ods. 1 namieta. Z obsahu odôvodnenia ústavnej sťažnosti však vyplýva, že namieta porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

29. Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa o porušení jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru konštatuje, že ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sa týka ďalšieho trvania väzby sťažovateľa (rozhodovalo sa o návrhu na predĺženie lehoty väzby). Dôvodnosť ďalšieho trvania väzby je však *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sa, naopak, *ratione materiae* vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby (o uvalení väzby). Sťažovateľova námietka o porušení práva zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru je preto neopodstatnená (obdobne napr. I. ÚS 352/06, III. ÚS 34/07, III. ÚS 67/08, II. ÚS 105/2019).

30. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 42/2019 zo 4. decembra 2019 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

31. Sťažovateľ taktiež namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť tým, že v jeho trestnej veci dochádza k priesľahom, orgány činné v trestnom konaní nevykonali potrebné dokazovanie, čím priesľahy vo vyšetrovaní vystupňovali, čo podľa názoru sťažovateľa malo byť už samo osebe dôvodom, aby najvyšší súd napadnutým uznesením nepredĺžil väzbu sťažovateľa. Sťažovateľ zároveň namietal, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je arbitrárne, keďže sa v ňom najvyšší súd náležite nevysporiadal ani s relevantnou judikatúrou ústavného súdu a EŠLP, v zmysle ktorej majú

orgány činné v trestnom konaní vo väzobných veciach vykonávať vyšetrowanie a zabezpečovanie dôkazov urýchlene a s osobitnou starostlivosťou.

32. V súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením práva na slobodu a bezpečnosť arbitrárnym preskúmaním zákonnosti jeho väzby najvyšším súdom ústavný súd poznamenáva, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

33. Účelom čl. 17 ods. 2 ústavy je poskytnutie práva osobám, ktoré boli pozbavené osobnej slobody, spočívajúceho v možnosti súdnej kontroly rozhodnutí a opatrení, na základe ktorých bol zásah do ich osobnej slobody vykonaný. Medzi záruky, ktoré garantuje tento článok, nepochybne patrí aj právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06, III. ÚS 122/2012), ako aj právo osoby na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (obdobne napr. III. ÚS 374/09).

Najvyšší súd zároveň zdôraznil, že ide len o ilustratívny výpočet plánovaných procesných úkonov v predmetnej trestnej veci, ktorej rozsah, čo sa potom participácie okruhu osôb zúčastnených na jej údajnom páchaní týka, predstavuje desiatky trestne zodpovedných subjektov. Podľa názoru najvyššieho súdu s ohľadom na rozsiahlosť dokazovania, z ktorého vyplývajú stále nové skutočnosti, ktoré je potrebné preveriť vo vzťahu k obvineným, skutočne nebolo možné trestné stíhanie dosiaľ skončiť v pôvodnej lehote väzby, pričom prokurátorom úradu špeciálnej prokuratúry navrhnuté predĺženie lehoty väzby o ďalších sedem mesiacov sa v rámci uvedeného javí ako súladné s účelom pozbavenia osobnej slobody obvinenej osoby. Je dôvodné predpokladať, že by k nemu nedošlo v rámci predĺženej lehoty väzby, ako ju pôvodne ustálil špecializovaný súd v sťažnosťou napadnutom uznesení, t. j. v lehote piatich mesiacov.

Najvyšší súd pritom len s výhradou akceptoval kritické konštatovanie špecializovaného súdu vo vzťahu k rýchlosti realizácie vyšetrovania a s ním súvisiacich procesných úkonov, pretože, vychádzajúc zo spisového materiálu, podľa názoru najvyššieho súdu v súčasnom štádiu konania nie je žiaden objektívny dôvod na spochybnenie kvality, ako ani rozsahu alebo významu procesných úkonov vykonaných s cieľom preukázania podozrenia zo spáchania trestného činu.

Vzhľadom na časovú náročnosť vyvstávajúcu z načrtnutého množstva zabezpečených dôkazov (ktorých listinná časť sa v rámci rozsahu orientačne pohybuje v tisícoch strán) v spojení s potrebou znaleckého dokazovania z rozličných odborov možno podľa názoru najvyššieho súdu ustáliť, že v priebehu úkonov trestného konania dosiaľ nedochádza k priesťahom vo veci samej, ktoré by mali subjektívny charakter, čo vylučuje zaver o postupe orgánov činných v trestnom konaní v rozpore s § 2 ods. 6 Trestného poriadku. Zároveň takto opisovaný postup orgánov činných v trestnom konaní pri zisťovaní skutkového stavu podľa názoru najvyššieho súdu nemôže byť vzhľadom na konkretizované okolnosti trestnej veci označený ako príliš pomalý, resp. taký, ktorému chýba osobitná starostlivosť s dôrazom na naliehavosť neoddeliteľne spojenú s každým trestným konaním, v rámci ktorého je obmedzená osobná sloboda obvinenej osoby.

Najvyšší súd v tejto súvislosti zároveň pripomenul, že vo svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, že finálne a definitívne hodnotenie kvality a materiálneho obsahu zabezpečených dôkazov je doménou konania pred všeobecnými súdmi, ktoré budú

rozhodovať vo veci samej (za predpokladu, že bude podaná obžaloba). V súčasnom štádiu trestného konania, v rámci ktorého sa rozhoduje o dočasnom zaistení obvinených na účely prebiehajúceho trestného konania, však neprislúcha konajúcim sudom definitívne sa vysporadúvať s vierohodnosťou jednotlivých dôkazov, správnosťou postupu orgánov činných v trestnom konaní pri nimi volenej procesnej taktike a stratégii, prípadne vyslovene hodnotiť v dotknutej fáze trestného konania význam určitého dôkazu. V konaní a rozhodovaní o väzbe obvinenej osoby v medziach prípravného konania je úlohou súdu posúdenie existencie dostatočnej dôvodnosti podozrenia. Vo vzťahu k prioritizácii jednotlivých procesných úkonov a naliehavosti ich vykonania je totiž takáto *ultra vires* ingerencia súdov v súčasnej fáze konania vylúčená.

37. Z odôvodnenia najvyššieho súdu vo vzťahu k otázke predĺženia väzby nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov podporených vykonaným dokazovaním, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

38. Zo záverov, ku ktorým v tejto súvislosti pritom dospel, nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Najvyšší súd v rámci svojich záverov adresne a dostatočne určito predostiera svoje skutkové závery odôvodňujúce predĺženie väzby sťažovateľa, jeho argumenty vyznievajú presvedčivo a podľa názoru ústavného súdu sú primeraným zdôvodnením potreby predĺženia väzobného stíhania obvineného. Úvahy sťažovateľa o porušení jeho základných práv v dôsledku údajnej neodôvodnenosti napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vníma ústavný súd ako tendenčné. Samotný nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v jeho právnej veci nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti

alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

39. Nie je úlohou ústavného súdu, aby posudzoval smer vedenia vyšetovania alebo aby sa zaoberal vhodnosťou a opodstatnenosťou získavaných dôkazov, ktoré podľa názoru orgánov činných v trestnom konaní a následne aj všeobecných súdov sú významným prostriedkom na odôvodnenie ďalšieho trvania väzby sťažovateľa.

Úloha ústavného súdu spočíva v zistení, či skutkové a právne závery všeobecných súdov obstoja z hľadiska dodržania záruk podľa čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru. Pritom je podstatné, aby tieto závery boli dostatočne odôvodnené, teda aby boli preukázané zistenými skutkovými okolnosťami, aby ich dôvodnosť vychádzala z relevantnej právnej normy a aby ako celok pôsobili presvedčivo.

40. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktorým sa na druhom stupni rozhodovalo o návrhu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa, náležite odôvodnil predĺženie lehoty väzby v danom štádiu trestného konania. Skutočnosť, ktorými najvyšší súd odôvodnil predĺženie lehoty väzby sťažovateľa, sa nejavia ako svojvoľné ani ako neodôvodnené (vzhľadom na dostatočnú konkretizáciu) či výslovne formálne.

41. Možno teda uzavrieť, že po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v kontexte argumentov sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na štádium trestného konania, jeho povahu a dôvody, na ktorých najvyšší súd založil svoje rozhodnutie, a všetky okolnosti danej trestnej veci možno jeho rozhodnutie považovať za legitímne, vyhovujúce požiadavkám zákonnosti väzby a ako také aj za ústavne akceptovateľné. Prijaté právne závery najvyššieho súdu so zreteľom na skutkový stav nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Vzhľadom na uvedené preto nebolo možné dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

42. Na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

43. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

44. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu